

прогласъ ѳсть стго ѳѳлина.
 ѳакоже пррочи прорекли соутъ прѣже.
 хсѣ гредеть ѳзѳики събрати.
 свѣтъ бо ѳсть всемоу мироу.
 се събѣстѣ са къ седмзи ѳѳкѣ съ².
 рѣше бо шни слѣпини прозреть.
 глоуцини оуслышеть слово боукоѳноу.
 ба познають ѳако достонть.
 тѣмже оуслышите словѣни вси.
 даръ бо ѳсть ѳ ба съ дань.
 даръ бжни десныѳ чести ѳсть.
 даръ бжни дшамъ николиже тлѣѳе.
 дшамъ тѣмъ иже и приноутъ.
 се же ѳсть даръ матѳеѳ марко лѳка ѳванъ.
 оучеть бѣсь народъ глѳюще.
 ѳлико лѣпотоу своимъ дшамъ.
 видите любите и раѳите се.
 ѳлико же хотеть грѣхъ тмоу шврѣши.
 и мира сего тлю ѳложити.
 и ѳлико житиѳ ранскоѳ шврѣсти.
 и ижебѣжати ѳ огни гореѳаго.
 вѣнмѣте нни ѳ вѣсего оума.
 слышите словѣнскѣ народъ вѣсь.
 слышите слово ѳ ба бо приде.
 слово иже крмить дше члѣвчскѳѳе.
 слово ѳже крѣпнтъ срѳца и оумы.
 слово вѣса готована ба познати.
 ѳако бо безъ свѣта радость не боудеть.
 шкоу видѣшю бжню тваръ всоу.
 нь все ни лѣто ни видимо ѳсть.
 тако и дша всака безъ боукоѳъ.
 не видѣши бжни закона добрѣ.
 закона книжна дховнаго
 закона ран бжни ѳвляюще.
 кын бо слоухъ громнаго тоутна.
 не слзшавъ можеть ба боуати се.
 поздри же паки цѣѣта не оухаюши.
 како разоумѣт се бжне чѳо.
 оуста бо иже сладка не чюють.
 ѳако камена твореть члѣѳка
 паѳе же сего дша резбоукоѳна

¹ Předzpěv jsem svatého evangelia.
 Jak proroci již dříve předpověděli,
 Kristus přichází shromáždit národy,
 neboť je světlem celého tohoto světa.
 To se stalo v tomto sedmém věku.
 Neb oni řekli: Slepí prohlédnou,
 hluší uslyší slovo Písma.
 Je tedy třeba poznat Boha.
 Proto slyšte, Slované, toto:
 Dar ten je věru od Boha daný,
 dar boží je to údělu na pravici,
 dar duším nikdy se nekazící,
 těm duším, které jej přijmou.
 Matouš, Marek, Lukáš a Jan
 učí všecken lid a praví:
 Vy všichni, kdož svých duší krásu
 vidíte a milujete a rádi byste
 temnotu hříchů zapudili
 a hniloby tohoto světa se zbavili
 a rajský život našli
 a unikli ohni horoucímu,
 slyšte nyní svým rozumem,
 slyšte všichni lidé slovanští,
 slyšte Slovo, od Boha přišlo,
 slovo, jež krmí lidské duše,
 slovo, jež sílí srdce i rozum,
 slovo to, jež vede k poznání Boha.
 Jako bez světla radost mít nebude
 oko patřící na všechno stvoření boží,
 neb vše ani není krásné ani viditelné,
 tak i každá duše bez knih,
 neznající zákona božího,
 zákona Písem duchovního,
 zákona zjevujícího ráj boží.
 Neb který sluch rachot hromu
 neslyšící může se bát Boha?
 Též chrípě, nečichají-li vůně,
 kterak pochopí zázrak boží?
 Vždyť ústa, jež necítí sladkost,
 činí, že člověk je jak kámen.
 Víc však ještě duše knih zbavená

¹ J. Vašica překládá podle rukopisů, které mají прогласъ ѳсмѣ

² Verš 5 je vypuštěn v jihosl. rukopisech a zachován jen v ruském. Dodáváme jej v rekonstruovaném znění Nahtigalově.

мртва являють се въ члвцѣхъ ·
 се же все мы братіе замышляюще ·
 глѣемъ свѣтъ побѣающе
 еже члѣки все шлоуचितъ
 ш житна скотска и похоти
 да не оумъ имоуще неразоумнѣ
 тоужнимъ яззыккомъ слышешѣ слово ·
 яко мѣдна звона гла слышите
 се бо стѣ павль оуче рече ·
 млтвоу свою въздае прѣже боу
 яко хощу словесъ пять изрещи ·
 да и все братіа разоумѣють ·
 неже тмоу словесъ неразоумнѣ ·
 кын б члѣкѣ не разоумѣють ·
 кын не приложитъ притче мударые ·
 сказающе бесѣды правн намъ ·
 яко бо тла плтѣхъ настонтъ ·
 все тлѣши паче гноа гноещи ·
 ега своѣго брашна не иматъ ·
 тако душа всака шпадають жзни ·
 бжнѣ не имоуши живота ·
 ега словесе бжнѣ не слышнтъ ·
 иноу же пакн притчу мудароу зѣло ·
 да глѣемъ члвци любеще се ·
 хотеще расти бжнѣмъ растомъ ·
 кто бо вѣры сею не вѣсть правы ·
 яко сѣмене падающе¹ на нивѣ ·
 тако на срѣцѣхъ члвчсцѣхъ ·
 трѣбоующе дѣжа бжнѣ боукъ ·
 да възрастеть плодъ бжнѣ паче ·
 кто можетъ притче все ·
 обличающе безъ книгъ яззыки ·
 не въ глсѣ смыслнѣ глюще ·
 ни аще яззыки вса оумѣють ·
 можетъ сказати немѣши си ·
 шбаче свою притчу да приставлю ·
 много оумъ въ малѣ рѣчи каже ·
 нази бо вси безъ книгъ яззыки ·
 братн се не могоуше безъ шроужина ·
 съ противникомъ дшѣ нашихъ ·

zdá se býť v člověku mrtvá.
 To vše nám, bratři, tane na mysli,
 i povíme vám vhodnou radu,
 jež všechny lidi odpoutá
 od zvířeckého života a chtěje:
 abyste pro nerozum své mysli,
 posloucháte-li slovo v cizím jazyku,
 neslyšeli je jako hlas zvonce měděného.
 Neb svatý Pavel učil a řekl toto:
 Když konám svou modlitbu před Bohem,
 chci raději pět slov říci
 a svým rozumem vyložit,
 aby i všichni bratři rozuměli,
 než deset tisíc slov nesrozumitelných.
 Kterýpak člověk to nechápe?
 Kdo nepoužije moudrého podobenství,
 jež nám dává správný výklad?
 Vždyť jako tělu hrozí zkáza,
 celé je hubí a víc než hnis jítí,
 nemá-li náležitého pokrmu,
 tak každá duše upadá
 tak i ona v srdcích lidských
 a živoří, nemajíc v sobě života božího,
 když slova božího neslyší.
 Ještě jiné velmi moudré podobenství
 povězme: Lidé, kteří se milujete
 a chcete růsti božím růstem,
 kdo z vás neví, že tato víra pravá,
 jako símě padající na pole,
 tak i ona v srdcích lidských
 má zapotřebí deště božích písem,
 aby vzrostla hojněji úroda boží?
 Kdo může uvést všechny příklady
 usvědčující národy bez knih,
 které nemluví hlasem srozumitelným?
 Ani kdybys uměl všechny řeči,
 nedovedl bys vylíčit jejich bezmoc.
 Než i já chci připojit své podobenství
 a mnoho smyslu podat v málo slovech.
 Nahé jsou všechny národy bez knih
 a nemohou zápolit beze zbraně
 s protivníkem našich duší,

¹ Sic m. -а, var. сѣмени падающе.

ГОТОВИ ВЪ ПЛѢНЬ МОУКЫ ВѢЧНЫИЕ ·
 НИЖЕ БО ІЕЗЫЦИ НЕ ЛЮБИТЕ ВРАГА ·
 БРАТИ ЖЕ СЕ МЫСЛЕШЕ С НИМЬ ЗЪЛО ·
 ѠВРЪЗЪТЕ ПРИЛЕЖНО ОУМОУ ДВРН ·
 ШРОУЖИЕ ПРИЕМШЕ ТВРДО ННІА ·
 ІЕЖЕ КЪЮТЬ КНИГЫ ГНІЕ ·
 ГЛАВОУ ТРОУЩЕ НЕПРИАЗНИ ВЕЛМИ ·
 БОУКѢИ БО СИЕ НИЖЕ ПРИМЕТЬ ·
 МОУДРОСТЬ ХСЬ ГЛЕТЬ ·
 И ДШЕ ВАШЕ КРѢПИТЬ ·
 АПЛИ ЖЕ СЪ ПРРКИ ВСИ ·
 НИЖЕ БО СИХЪ СЛОВЕСА ГЛІЕЩЕ¹ ·
 ПООБНИ БОУДОУТЬ ВРАГА ОУБИТИ ·
 ПОВѢДОУ ПРИНОСЕШЕ КЪ БОУ ДОБРОУ ·
 ПЛЪТИ БѢЖЕШЕ ТЛІЕ ГНОУЕНЫИЕ ·
 ПЛЪТИ ІЕЖЕ ЖИВОТЬ ІАКО ВЪ СНѢ ·
 НЕ ПАДАЮЩЕ КРѢПКО ЖЕ СТОЮЩЕ ·
 БОУ ІАВЛШЕ (СЕ) ІАКО ХРАБРИ ·
 СТОЮЩЕ Ш ДЕСНОУЮ ОУ БЖИИ ПРѢСТОЛА ·
 ІЕГДА ШГНІЕМ² СОУДИТЬ ІЕЗЫКОМЬ ·
 РАУЮЩЕ СЕ СЪ АНГЛЫ ВЪ БѢКЫ ·
 ПРНО БА СЛАВЕШЕ МЛТИВАГО ·
 ВСЕГДА КНИЖНЫМИ ПѢМИ ·
 БОУ ПОЮЩЕ ЧЛѢКИ МИЛОУЮЩЕМОУ ·
 ІАКО ТОМОУ ПОВАЮТЬ ВСАКА СЛАВА ·
 ЧЬСТЬ ЖЕ И ХВАЛА БЖИИ ВЪІНОУ ·
 СЪ ШЦЕМЬ И СЪ СТЫМЬ ДХОМЬ ·
 ВЪ БѢКИ ВѢКОМЬ Ѡ ВСЕІЕ ТВАРИ ·
 АМНЬ ··

uchystané za kořist věčných muk.
 Nuže, národové, kteří nemáte rádi nepřítele
 a jste odhodláni mocně s ním zápolit,
 otevřte dokořán dveře rozumu,
 když jste přijali nyní zbraň tvrdou,
 kterou kovají knihy Páně
 hlavu d'áblovu mocně potírající.
 Neboť kdo přijmou knihy ty -
 moudrost Kristus v nich mluví
 a duše vaše posiluje -
 apoštoly pak se všemi proroky,
 ti, kdo jejich slova zvěstují,
 schopni budou zabít nepřítele,
 vítězství dobré Bohu přinesou,
 těla hnilobnému rozkladu uniknou,
 těla, jehož život je jak ve snu,
 nebudou padat, ale pevně stát,
 neb se ukázali vůči Bohu chrabrymi vojíny,
 stanou na pravici božího trůnu,
 až přijde ohněm soudit národy,
 a věčně radovat se budou s anděly,
 ustavičně slavíce Boha milostivého,
 písněmi ze svatých knih stále
 opěvující Boha k lidem milosrdného.
 Jemu náleží všeliká sláva,
 čest a chvála, božímu synu vždycky
 s otcem i duchem svatým
 na věky věků od všeho tvorstva.
 Amen.